
**Мәтін - оқушылардың сөйлеу
қызметін дамыту
құралы ретінде**

Мәтін — бұл жалпы (бір) тақырып төңірегіндегі ақпаратты жеткізетін мазмұнды (мәнді) сөйлемдердің тізбегі.

ауызекі

ресми

публицист.

пайымдау

әңгімелеу

сипаттау

көркем

ҒЫЛЫМИ

**Мәтінмен жұмыс дегеніміз –сабақта
өтілетін әр түрлі жұмыстардың
жиынтығынан құралады.**

- 1.Дыбыстармен жұмыс.**
- 2. Сөздіктермен жұмыс.**
- 3. Сөздік қорларын жетілдіру.**
- 4. Тіл дамыту.**
- 5. Ережемен жұмыс**
- 6.Ауызша сөйлей білуге дағдыландыру.**

Мәтінді оқу түрлері

1. Дауыстап оқу
2. Іштей оқу
3. Араласып оқу (кезекпен оқу)
4. Буынға бөліп оқу
5. Мәнерлеп оқу
6. Сөйлемді мазмұнына, айтылуына қарай ырғағымен оқу

МӘТІНМЕН ЖҰМЫС ІСТЕУ

Мәтінді оқығанға дейінгі жұмыс

1 кезең – тақырыптық қызығушылық

Топпен, жұппен жұмыс

Ассоциограмма толтыру

2 кезең - мәтінге кіріспе (мәтіннің мазмұны бойынша, автордың биографиясы, тарихи оқиғалар т.б.)

Тілдік тұлға мен сөйлем үлгілерін мәтіннен танып, айыра білу

Түрлі құрылымдық материалдарды меңгерту

Мәтінді оқығанға дейінгі жұмыс

1.Әңгіменің тақырыбын анықтау

2.Мұғалімнің кіріспе сөзі.

Сұрақ-жауап:

**2.Бүгін сабақта не туралы сөз
қозғалады?**

**Сабақ тақырыбын ассоциативті
арқылы ашу.**

Мәтінмен жұмыс кезеңі

1 кезең – мәтіндегі бейтаныс сөздермен жұмыс

Мәтін ішінен қажет мәліметті бөліп алу

Мәтінді бөлімге бөліп, оны атауға

машықтандыру жаттығуларын жүргізу.

2 кезең – ж.с. тақырып аясында

қысқа мазмұнды мәтін немесе жағдаят құру

Жоспар жасау

Негізгі және қосымша мәселені анықтау.

Қорытынды жасау

Мәтінмен жұмыс кезеңі

1. Мәтін тақырыбын түсіндіріңіз.
2. Сұрақтарға жауап беріңіз.
3. Сөйлемді толықтыр.
4. Диалог немесе жағдаят құрастырыңыз.
5. Оқығанды суреттермен салыстыру.
6. Аралас оқу
7. Жоспар құрастырыңыз.

Мәтінді оқығаннан кейінгі кезең

1 кезең - Креативті хат жазу

Логикалық сұрақтар

Мәтіннің мазмұнын жоспар бойынша айту

2 кезең – оқушылар жұмысының презентациясы
(эссе, синквейн, диаманта, шағын шығарма)

Мәтіннің негізгі ойы мен идеясын ашу

Тұжырымдама жасау

Оқиғаға баға беру

Мәтінді оқығаннан кейінгі кезең

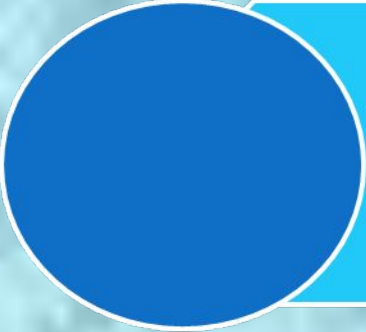
1. Мәтіндегі ақпаратты толықтырыңыз.
2. Жоспар бойынша мәтін мазмұнын айтыңыз.
3. Мәтін бойынша өз ойыңды жеткіз және өзгенің ойына пікіріңді білдіріңіз.
4. Рөлмен, дайын жоспар бойынша әр түрлі ырғақпен оқыңыз.
5. Абзац бойынша жұмыс жасаңыз.
6. Мәтін бойынша қойылым көрсетіңіз.
7. Мәтінге лайықты музыканы таңдаңыз.
8. Мәтін үзіндісіне лайықты мақал табыңыз.
9. Мәтінге жарнама жасаңыз.
10. Таңдаған үзіндіге ауызша сурет салыңыз.

МӘТІНДІ МЕҢГЕРУ ДӘРЕЖЕСІНЕ АРНАЛҒАН ЖҰМЫС ҮЛГІСІ

мәтін түрін айыру	мәтінге жоспар құру	мәтіндегі бейнелі сөздерді табу	мәтіндегі негізгі ойды анықтау	мәтінді жалғастыру (шығ. деңгей)	мәтінге сұрақ қою, талдау (орта деңгей)	мәтінге сөздік жұмысын жасау (мінд. деңгей)

ҚОРЫТА КЕЛГЕНДЕ,

Мәтіндермен жұмыс барысында оқушылардың жекелік қасиеттері мен қабілеттері пәнге деген қызығушылығы артқаны байқалады.

Мәтін арқылы оқушының шығармашылық үрдісті меңгеруіне, ойын, тілін дамытуына жағдай жасалады.

Тұлғаның өз ойын еркін айта және жаза білу дағдысы қалыптастырылады.